

Koncipient – práva a povinnosti

Základní předpisy

Zákon č. 85/1996 Sb. o advokacii v platném znění

Usnesení představenstva České advokátní komory z 10. března 1998 uveřejněné pod č. 1/1998 Věstníku České advokátní komory v platném znění (o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů)

Základní předpisy

Usnesení představenstva České advokátní komory z 8. prosince 1998 uveřejněné pod č. 6/1998 Věstníku České advokátní komory v platném znění (substituční oprávnění)

Zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb. v platném znění)

Advokátní koncipient

§ 36 zákona o advokacii

Ten, kdo je zapsán v seznamu advokátních koncipientů vedeném Českou advokátní komorou.

Podmínky zápisu do seznamu advokátních koncipientů

(§ 37 odst. 1 zákona o advokacii)

- plná svéprávnost,
- vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané
 - v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo
 - studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno ... a současně odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v oboru právo na vysoké škole v České republice,
- bezúhonnost,
- nebylo uloženo kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů nebo se hledí, jako by toto kárné opatření nebylo uloženo, a
- pracovní poměr k advokátovi nebo ke společnosti sjednaný na stanovenou týdenní pracovní dobu podle zákoníku práce

Vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů (§ 37 odst. 3, 4 zákona o advokacii)

- dodatečné zjištění nesplnění některé z podmínek zápisu uvedených v § 37 odst. 1,
- kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů,
- písemná žádost o vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů,
- zápis do seznamu advokátů,
- po úspěšném složení advokátní zkoušky uplynutím šestého kalendářního měsíce, není-li do té doby vyškrtnut na žádost či zapsán do seznamu advokátů.

Pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta

(§ 37 odst. 5 zákona o advokacii)

- písemná žádost advokátního koncipienta (Komora pozastaví)
- některý z důvodů v § 9 odst. 2, 3 zákona o advokacii (např. trestní stíhání, řízení o omezení svéprávnosti, insolvenční řízení, průtahy ze strany kárně obviněného v kárném řízení o velmi závažném provinění), Komora může pozastavit
- vazba, výkon trestu, zákaz činnosti, překážka výkonu advokacie delší 4 měsíců (Komora pozastaví)

Přiměřená aplikace zákona při vyškrtnutí či pozastavení praxe § 37 odst. 6 zákona o advokacii

V případě vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů nebo pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta se ustanovení

§ 7b odst. 2, § 8 odst. 3, § 8b odst. 1 písm. d) až e), § 8b odst. 2, § 9 odst. 4, § 9a odst. 1 písm. a) a b), § 9a odst. 2 písm. d) a § 9b použijí přiměřeně.

Např. lhůty, účinnost, kárná odpovědnost, zánik.

Přiměřená aplikace povinností advokáta

§ 39 zákona o advokacii

Ustanovení:

- § 16 – klient
- § 17 – důstojnost, pravidla profesionální etiky
- § 17a – stavovský oděv
- § 21 – mlčenlivost
- § 29 – oznamovací povinnost vůči ČAK
- se použijí pro advokátního koncipienta přiměřeně.

Koncipientská praxe

§ 38 zákona o advokacii

Cílem je získat pod vedením a dohledem advokáta znalosti a osvojit si zkušenosti potřebné k výkonu advokacie. Novelou ZoA od 1.9.2017 zaveden pojem školitel. Školitelem jen ten, kdo vykonává advokacie nejméně jeden rok (možná výjimka). Maximálně 5 koncipientů o jednoho školitele. Školitelem i spolupracující advokát.

Advokátní koncipient je povinen absolvovat akce, které stanoví Komora stavovským předpisem jako součást právní praxe (účast je výkonem práce)

Povinnosti školitele z hlediska koncipientské praxe

čl. 15 odst. 1 Etického kodexu

Advokát - školitel (potažmo zaměstnavatel) je povinen umožnit advokátnímu koncipientovi, účelnou právní praxi, pečlivě ho vést a dohlížet na něj tak, aby získal znalosti a zkušenosti potřebné ke složení advokátní zkoušky a k výkonu advokacie a aby si osvojil a dodržoval pravidla profesionální etiky

Kárná rozhodnutí při výchově koncipienta

K 3/1997: Advokát je kárně odpovědný za to, že řádně nedohlíží na práci svého koncipienta.

K 9/2004: Advokát, který pověří svého advokátního koncipienta vyřízením věci, ale pak jej nijak neinstruuje ani nekontroluje a zaviní tak jeho vážné profesní pochybení a neodčinitelné poškození klienta, porušuje povinnosti advokáta a dopouští se kárného provinění

Kárná rozhodnutí při výchově koncipienta

- **K 21/2010:** Jde o závažná porušení povinností advokáta, jestliže advokátního koncipienta, který u něho vykonává právní praxi, nevede řádně k osvojování si norem upravujících povolání advokáta a nedohlíží nad jeho činností v pobočce v jiném městě a v rámci toho připustí, aby tento advokátní koncipient odmítl po ukončení poskytování právních služeb vrátit klientovi písemnosti do doby, než klient zaplatí údajný nedoplatek na odměně za poskytnuté právní služby

Určení školitele v rámci advokátní společnosti čl. 15 odst. 2 Etického kodexu

Je-li koncipient v pracovním poměru ke společnosti, určí společnost advokáta k plnění povinností školitele podle čl. 15 odst. 1 Etického kodexu a oznámí to Komoře bez zbytečného odkladu. Od 1.9.2017 obdobně novelizované ustanovení § 38/2 ZoA

Potvrzení o délce praxe

čl. 15 odst. 5, 6 Etického kodexu

Advokát je povinen vydat koncipientovi potvrzení o délce jeho koncipientské praxe,

v potvrzení též zhodnotit výkon koncipientské praxe s ohledem na dosažení jejího účelu

Výchova koncipientů

čl. 1 usnesení o výchově

Proces, v jehož rámci koncipient získává znalosti a zkušenosti potřebné pro složení advokátní zkoušky a pro výkon advokacie

Za výchovu advokátního koncipienta odpovídá školitel (advokát nebo společnost), k níž je koncipient v pracovním poměru

Pracovní poměr

Koncipient musí být k advokátovi nebo ke společnosti v pracovním poměru sjednaném na stanovenou týdenní pracovní dobu podle zákoníku práce (§ 37, odst. 1, písm. e/ ZoA)

Koncipient smí být v pracovním poměru jen k jednomu advokátovi nebo jedné společnosti (čl. 15, odst. 3 Etického kodexu)

Jiná výdělečná činnost

čl. 15 odst. 4 Etického kodexu

- jen výjimečně,
- se souhlasem advokáta,
- pokud jsou k tomu závažné důvody a
- nenaruší-li to řádný výkon právní praxe

Způsob výkonu koncipientské praxe

čl. 3 odst. 2 usnesení o výchově

Koncipient je povinen rozšiřovat si své znalosti a osvojovat si zkušenosti potřebné pro výkon advokacie:

soustavným studiem právních předpisů, ostatních pramenů práva, judikatury a odborné literatury,

konzultacemi s advokátem,

Způsob výkonu koncientské praxe

účastí na poskytování právních služeb advokátem,
včetně zastupování advokáta při jednotlivých
úkonech právní pomoci,

účastí na výchovných akcích pořádaných Komorou

délka praxe nejméně tři roky

Praxe u jiného subjektu

čl. 4 usnesení o výchově

Pokud pracovní poměr u advokáta trvá alespoň 6 měsíců, pak advokát koncipientovi umožní:

právní praxi nepřesahující 6 měsíců u

advokáta, soudu, státního zastupitelství, notáře, patentového zástupce, daňového poradce, stálého rozhodčího soudu,

jiného subjektu či orgánu, pokud přispěje k výchově advokátního koncipienta.

Účast na výchovných akcích

čl. 5, 8 až 15 usnesení o výchově

Advokát je povinen umožnit koncipientovi účast na výchovných akcích pořádaných Komorou podle tohoto usnesení

Povinná účast : celostátní školení (čl. 9)

oblastní semináře (čl. 10)

volitelné semináře (čl. 10a)

Důsledky účasti a neúčasti

čl. 12 usnesení o výchově

Řádná účast na výchovných akcích je jednou z podmínek pro možnost skládat advokátní zkoušku.

Neomluvená neúčast koncipienta na povinné výchovné akci nebo na akci, na kterou se koncipient závazně přihlásil, může být kárným proviněním.

Vedení záznamů

čl. 7 usnesení o výchově

Koncipient je povinen vést záznamy o všech významnějších úkonech právních služeb, kterých se zúčastnil nebo při kterých zastupoval advokáta

Záznam musí obsahovat (alespoň) datum úkonu a jeho stručný popis

Příprava na advokátní zkoušku

čl. 6 usnesení o výchově

Advokát je povinen umožnit koncipientovi přípravu na advokátní zkoušku v délce alespoň jednoho měsíce a účast u advokátní zkoušky,

k přípravě na opakovanou zkoušku alespoň 2 týdny.

Substituce

čl. 2 usnesení o substitučním oprávnění

Advokát může koncipienta pověřit pouze takovým úkonem právní pomoci, u něhož lze vzhledem ke znalostem, osobním vlastnostem a dosavadní praxi koncipienta, jakož i vzhledem k povaze věci předpokládat, že koncipient úkon provede s potřebnou odbornou péčí a v souladu s právy a povinnostmi advokáta vyplývajícími ze zákona a ze stavovských předpisů.

Substituce

čl. 2 a 3 usnesení o substitučním oprávnění

Advokát je povinen udělit advokátnímu koncipientovi před ustanovením svým zástupcem (pověřením k substituci) náležitě poučení

Při pověřování koncipienta substitucí musí advokát sledovat především řádnou přípravu koncipienta na povolání advokáta

Substituce před soudem

čl. 4 až 6 usnesení o substitučním oprávnění

- okresní soud po 3 měsících praxe
- krajský soud po 1 roce praxe (kromě trestní obhajoby v prvním stupni – koncipient vůbec)
- vrchní soud po 1 roce praxe (jen odvolací občanskoprávní a zmocněnec poškozeného v TŘ)

Substituce před jinými orgány

čl. 6 a 7 usnesení o substitučním oprávnění

- přípravné trestní řízení po 3 měsících praxe
- správní řízení v I. stupni po 3 měsících praxe
- správní řízení ve II. stupni po 6 měsících praxe

Vyloučená substituce

čl. 6 až 8 usnesení o substitučním oprávnění

- obhajoba v trestním řízení u krajského soudu v prvním stupni
- vrchní soud kromě odvolacího řízení občanskoprávního a zmocněnce poškozeného
- Nejvyšší soud
- Nejvyšší správní soud
- Ústavní soud
- ústřední orgány státní správy

Vyloučení substituce neplatí

čl. 8 odst. 2 usnesení o substitučním oprávnění

- nahlížení do spisu,
- pořizování výpisů nebo opisů ze spisu,
- obstarání výpisů a opisů z veřejných seznamů (rejstříků),
- provedení jiných obdobných úkonů.

Důvěrnost informací získaných v advokátní kanceláři

čl. 15 odst. 8 Etického kodexu

Koncipient nepoužije k újmě advokáta, u něhož pracuje, nebo ve svůj vlastní prospěch anebo ve prospěch třetích osob zvláštních informací, které získal v souvislosti se svým pracovním poměrem k advokátovi. Tato jeho povinnost trvá i po zániku pracovního poměru koncipienta k advokátovi.

§ 16 odst. 1 zákona o advokacii

Advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny.

Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem;

o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit.

Judikatura

KR č. 6/05: Advokát není oprávněn ignorovat příkaz klienta k podání odvolání, byť by byl sám subjektivně přesvědčen o jeho případné neúspěšnosti.

K č. 76/00: Je závažným profesním pochybením a tedy i kárným proviněním, jestliže advokát bez vědomí klienta uzavře s protistranou dohodu o splátkách a bez vědomí klienta dokonce vezme zpět žalobu.

§ 16 odst. 2 zákona o advokacii

Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě;

je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.

§ 18 odst. 1 zákona o advokacii

Advokát je oprávněn poskytnutí právních služeb odmítnout,

pokud nebyl podle zvláštních předpisů ustanoven nebo Komorou k poskytnutí právních služeb podle odstavce 2 určen;

ustanovení § 19 tím není dotčeno.

§ 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii

Advokát je povinen poskytnutí právních služeb odmítnout, jestliže

v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá

KR č. 11/09: Je nepřípustné, aby advokát, který obhájí klienta v jeho trestní věci pro skutek, jímž měl urážet a fyzicky napadnout poškozenou, převzal v téže věci i zastoupení této poškozené. Přitom je nerozhodné, zda se některá ze zúčastněných osob subjektivně cítí či necítí poškozena a že zastoupení poškozené převzal až po skončení zastoupení obviněného.

KR č. 94/06: Je kárným proviněním, jestliže advokát, který sepsal darovací smlouvu a oba její účastníky zastupoval i ve vkladovém řízení u katastrálního úřadu, převezme právní zastoupení jednoho z účastníků smlouvy proti jejímu druhému účastníkovi ve sporu o určení vlastnického práva k nemovitostem, které byly předmětem této smlouvy.

KR č. 16/10: Je kárným proviněním jestliže advokát poté, co zastupoval budoucího věřitele a budoucího dlužníka v záležitosti téhož úvěru, převezme právní zastoupení věřitele proti dlužníkovi.

KR č. 16/01: Je závažným porušením povinnosti advokáta, jestliže převezme obhajobu klienta obviněného z vraždy, ačkoliv v dědickém řízení po zavražděném zastupuje poškozené.

KR č. 1/00: Je závažným porušením povinnosti advokáta, jestliže neodmítne poskytnutí obhajoby jednatelem společnosti, který se s touto společností dostal do rozporu zájmů, přestože v související věci již této společnosti poskytl právní služby.

§ 20 odst. 1 zákona o advokacii

Advokát je povinen smlouvu o poskytování právních služeb vypovědět,

popřípadě požádat o zrušení ustanovení nebo požádat Komoru o určení jiného advokáta,

zjistí-li dodatečně skutečnosti uvedené v § 19.

§ 20 odst. 2, 3 zákona o advokacii

Kdy je advokát je oprávněn smlouvu
o poskytování právních služeb vypovědět,

popřípadě požádat o zrušení ustanovení nebo
požádat Komoru o určení jiného advokáta

Oprávnění advokáta vypovědět smlouvu s klientem

narušení nezbytné důvěry mezi advokátem a klientem

klient neposkytuje advokátovi potřebnou součinnost

klient přes poučení advokátem o tom, že jeho pokyny jsou v rozporu s právním nebo stavovským předpisem trvá na tom, aby advokát přesto postupoval podle těchto pokynů

Oprávnění advokáta vypovědět smlouvu s klientem

klient nesložil přiměřenou zálohu na odměnu za poskytnutí právních služeb, ačkoliv byl o to advokátem požádán

KR č. 212/98: Sdělí-li advokát soudu, že klientovi vypovídá plnou moc proto, že ten jej nabádal k úkonům, které jsou v rozporu s posláním a úkoly advokacie, porušuje zásadu mlčenlivosti a zásadu etiky povolání a dopouští se tak kárného provinění.

KR č. 15/08: Skutečnost, že klient nesložil zálohu na odměnu za poskytnutí právních služeb, neopravňuje advokáta k tomu, aby se nedostavil k soudnímu jednání.

§ 20 odst. 4 zákona o advokacii

Klient je oprávněn smlouvu o poskytování právních služeb vypovědět kdykoliv, a to i bez udání důvodu.

Povinnosti advokáta po zániku smlouvy (§ 20 odst. 6 zákona o advokacii)

Nedohodne-li se advokát s klientem jinak nebo neučiní-li klient jiné opatření, je advokát povinen po dobu 15 dnů ode dne, kdy smlouva o poskytování právních služeb zanikla, činit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl na svých právech nebo oprávněných zájmech újmu. To neplatí, pokud klient advokátovi sdělí, že na splnění této povinnosti netrvá.